

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Tr a t t n e i - K á r o l y i ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnyv főlvetetik 's pontosan közölletik.

F. évi april. 1jétől június végeig terjedő évnegyedes. 2 fr. 30 pengő kr. előfizetést főleg a beállandó Országgyűlés miatt elfogad a Jelenkor szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: kinevezés, Országgyűlési követek, Komárom, Vas és Pestmegyéből; halálözás; megyei elegy; Commentar közügyeink felett III. apró erők szellemi hatalmak, átalakulás; Zalamegyei követutasító gyűlés; Kehidán gyújtogatás'stődözés által történt borzasztó kiesapongás az adót Zala - Egerszegen megbuktatta nemeseapat által; Csanádmegyei követutasító gyűlés (vasutak, csatornák, nemzeti bank, adó-elváltás, Erdély és réutak visszacsatoltatása, kir. városok, vegyes házasságok, kereskedés, védvámrendszer, magyar nyelv, országos hivatalnokok választása, orsz. gyűl. szállások, bírói felelőség 'stb. iránt.) Csongrádi közgyűlés (zavargások, szentesi panasz, körlevelekről intézkedések 's tef. Szathmári dec. közgyűlések vázlat.)

Ausztria: Károly főhg. therézia-rendi nkeresztességének felszázados ünnepe Bécsben, változások a' es. k. hadseregben. Aldunai tartományok: Szerbia, Oláhország, Moldva's Czar-toriski hg.

Spanyolország: tengerészeti gyakorlatok, ismét házassági terv a' királyné számára, tanácselnök 's másodelnökök. Empeciadonok tervezetlemlék 'st.

Anglia: Washingtoni gyűlés Irland elváltása iránt Angliától; Cambridge hg. életveszélyben. 'st.

Franciaország: Dolgoruki orosz hg. polit. könyve miatt kérdésre vonatik, Nemours k. hg. balesete; a' párisi erősítvények. — Értesítő.

Magyarország és Erdély

Öcs. 's ap. kir. fels. soborsini Forray János bárót es. kir. arankulesossá mélt. kegy. kinevezni.

Országgyűlési követek. Komáromgyéből Ghyezy Kálmán 's ifj. Pázmány Dénes uu. Vasban april Sdikán felkiáltás utján, legszebb rendtartás mellett Békásy Imre első alispán 's Tóth Lajos volt helyettes alispán választattak követekké, alispánna helyettesítették kinevezés által Radó Lajos tb. kinek is indítványára elhatározatott, hogy mivel az országgyűlési költségek viselését a' nemesség meg nem ajánlotta, az adózó pénztárt pedig, mennyire csak lehet, kimélni szükséges, tehát ez uttal mindegyiket követ mellé csak egy fizetéses irnok adassék. A' főispáni helytartó Zichy Ferraris gr. Széchen gr. ő kegy. Szűgyényi László 's több érd. hazánkfiait a' megyei tb. koszorujába fűzé. A' vasi követutasító zajos gyűlésről legközelebb.

Pest megye apr. 10dikén rövid, de egyhangu felkiáltással Ráday Gedeon grófot első, Szentkirályi Móricz másodalispánt pedig másod követül választá, kik is az esküt azonnal letették. Ebből kiemelendő, hogy az országgyűlés mulva 6 évig a' RR. megegyezése nélkül semmi kir. hivatalt 's megisztelttelést elfogadni eskültek. Ezután a' mélt. főispán-helyettes ur a' RR. a' k. előadások leérkezéig elosztá. —

Megegye elegy. Mosony, Turócz, Mármaros, Liptó, Esztergom 's Vasmegegyék közgyűléseit legközelebb. A' két utóbbiban a' háziadó megbukott. a' legutóbbiban pedig az ősiség, birhatóság 's a' megyei hivatalnak csak nsek általi viselhetése a' régiben hagyatott.

Ürményi Nep. János es. k. vezérőrnagy gutaütésben halálozott meg Pozsonyban.

Commentar közügyeink fölött.

III.

Apró erők, szellemi hatalmak, átalakulás. Azokra, miket eddig felhozni szerencsés valék, válaszol a' P. H. egyik idei száma. Azt válaszolja, hogy válaszolni nem fog soha, mert a' hazának csekély 's egészen érdemtelen polgára vagyok; mihez képest csakugyan napom felviradását kigunyolja, részéről pedig iparegyesület iránti érdemeit illő szerénységgel emlékeztünkbe hozni sziveskedik. Engem ama kis kör, mely halandó testemet családilag 's polgárilag övezi, talán a' rokonérzet tulbecsülő hajlamából, talán munkás élettem néhány apró terménykéinek 's polgári tiszta érzelmimnek ismeréséből int, nógatj: feleljek, tegyem magam mérlegbe a' kevélyvel, kinek csak göge nagy: ugyde mit felelgessek én olly állításokra, mik ugyan nagy részben igazak, de mik dologhoz nem tartoznak, és mik-

ben a' t. szerk. a' t. közönség előtt olly silányan olly együgyün áll, mikép nem állott soha; mert ő invitál engem az érdem mezejére, ki Sz. I. gróffal oda menni nem akar, következőleg maga is jól tudja, hogy ha vitaközásban a' vitaközök érdeme határoz, ugy saját ügye sajnálatosan elkárhozott. — Igen én a' legesekeylebb legegyszerűbb honpolgár vagyok az egész hazában; nevem dicsősége sem történetben sem tervben nincs; csodálom hogy illy mostoha illy elzárt álláspontból csupán az analitika és elvészet fegyverivel némileg hatni bírtam átalakulásunk előmunkáinál tisztulására a' közszellemnek, melyet a' P. Hirl. szerk. je 's még néhány hozzá hasonló kártékony polgár vágyató üres szavakkal, ingerlő csillámokkal, már már a' kábulás zavarába esbítött. De talán az isteni szikrához, mely minden ember keblében 's így enyimben is lakozik sejtelmim boldogabb óráiban, minővel ismét minden halandó éltében legalább egyszer kérkedhetik, maga az igazság édes alakja volt kegyes lehajolni: különben nyom nélkül tűnendett le szavam, mint szélbe fútt buborék. Ha ez lehetséges, ugy ő, ki az isteni szikrát, ki az igazság egyszerű alakját éumiattam megveti, itéletet mondott önmagára: ő együgyű; ő silány. De fáklafüst és trombitaszó mellett egykor épen ő hirdette ama roppant elvet, minőlfogva korunk nagy, és nem azért nagy, mert benne sok nagy férfiú él, hanem azért nagy, mert benne sok apró erő hat; és ő velünk együtt ünnepitette ekkor az apró erők napjának felviradó hajnalát; és folyton tanítá: ne nézd „kicsoda“ hanem „mit“ ír: 's most — legszebb elveit gyakorlati példában renegálja, napom felviradásában az apró erők napját kigunyolja, és azt nézi „kicsoda“ és nem azt „mit“ írok: de vajjon gyakorlati példában legszebb elveit miért renegálja? azért, mert ő e g y ü g y ű. (?) Igaz, jötték tőlem a' P. H. ban dolgozatok, de én ma sem teszek fogadást, hogy többé nem jövednek, mert én a' P. Hirlapot ugy tekintem, mint hideg tárczát, mely ügynek van szentelve, melynek tehát a' szerkesz. személyes gyűlölségéhez semmi köze: ugy de ő e' gondolkozásban jellemhiányt talál, és miért? mert alacsony szemmel néz a' esekvésekre.

Illy előzvények után szinte kétkedem, vajjon legyenek é bátor t. szerk. urat az analitika nagy becsére figyelmestelni, 's e' nagy becs igazolására felhozni amaz egyszerű igazságot, mit A d a t o k című könyvem 28 lapján először felhoztam: „**Szónoklat terjeszti az igazságokat, analitika fedi fel azokat**“ Vajjon szives lesz é ő, ki egyedül az életre támaszkodik, e' rövid mondatban meglátni a' két **szellemi hatalmat**, mely ügyünk szerencsés kifejlésztésében testvérileg ölelkezve egyik mikép másik, legbiztosban együtt, ut és eszköz ismeretébe 's birtokába helyezendnek? Vajjon szives lesz é ő, ki egyedül az életre 's korra, támaszkodik „polyhisztóriai“ tanulmányink szegény tárából elfogadni amaz igazságot, miszerint: „**hazánk bonyolult ügye historiai és statitikai példa nyomán el nem igazítható?** Mert az igazságot tőlünk elfogadván, ha ő, a' sok esélő, a' megfontolás nehézasztalához, bárcsak most ez egyszer csupa kan-diságból, lecsücsülend, és a' megfontolás férfias müdiságból, bárcsak kandságból most ez egyszer megkísérvét, azonnal át fogja látni nem homályos szemével, hogy társas életünk körülményeinek alkotó elemeihez kell behatnia, ezek közt és a' nemzeti lét biztosságának 's boldogságának fő czélja közt kell a' viszonylatot kitalálnia, hogy a' korbácsoló 's hurezó politika helyett, az elemek hatását kell a' természetes gravitatio (sulyadás) szabályai alá sorolnia: szóval mindig és mindenütt az analitika eredvényzetit kell feldolgoznia, ha átalakulásunk mütételeinél ő, az ihletett átalakító a' kezében levő gyurmára ennek természetével egyező a-

lakot kíván önteni. És vajjon ezeket megfontolván méltánylandja é kérelmet, miszerint, ha e' közpályán analitikai 's országelvézeti elemeket veend észre, azokat, bárha nálam még gyöngébbek volnának is, a' pályáról el ne riassa, sem őt a' szónoklat mezejére ne vonczolja; sőt inkább emelje 's vezesse saját mezején, ha tévelyeg, jó utba, mert bizony szükségünk van rá igen igen nagyon, szükségünk mondom, a' t. szerk. urnak is, ki égbekiáltón rosz analitícus, mikép ezt korszelemről adott névhatározásával I. Adatok 14. 15. „az események hatalmának az ellenzések letarolásával mindenhatóan létesített fejlemények határán tuitemperatorképeni odaállításával, ezer, többnyire német metaphisicustól bírálat nélkül átvett érthetlenségek, üres dagályok, honosításával, sőt szópártjának politikai szóhitének majd egész lényegével két éves pályáján számról számrá tanusította. L e g y e n s z a b a d az analitika fontosságáról felhozott állításomat az átalakulás eszméjének átnézésével világosítanom. Az átalakulás szava örökké tollunk hegyén „mi békésen átalakulni o-hajtunk“; „mi az átalakulás korszakában élünk“: így szeretünk szólni. A' politika készen átveszi ez eszméket és e' szavakat, a' sokaság hévvel csügg fényes külsejökön 's vágyva utánrebegi: átalakulunk. Az elvészet 's analitika lépnek elő 's kérdezik és megmondják, mi az átalakulás; és felkutadják és kitűzik az egész mezőt, melyet az átalakulás eszméje elfoglal, kezdettől a' czélig, egyik határtól a' másikig. És megtanítják a' politikát hogy ismervén e' mezőt, vakon ne járjon, vagy ugy ne járjon, mikép a' mezőn álló myops járt, ki az orra hegye előtti kékséget látván felkiált vala: itt az ég, csak belé kell lépünk; — ugy de árok volt lábai előtt; 's mohón előre lépén abba bukott, a' várva várt menny helyett.

Vajjon a' hirlapisták, kiknél az elvézeti 's jól-készült analitikai elem gyökerestül hiányzik, tudják é mi az átalakulás? Talán tudják! — Talán nem. Én megkísértém Adatok című könyvem 27. lapján mondani, hogy „az átalakulás és az átalakulás kora nem egyéb, mint együttélő polgárok egyesített buzgalma a' régi alkotvány helyébe újat szerezni 's behozni. A' franciaia így nevezi: revolution (du systéme politique) 's ennek a' forradalom egyik, azon ága, mellynőlfogvást az új alkotvány néperőszakkal hozatik be. Nem tudom, e' névhatározás helyes é? ugy hiszem helyes, mert különbözni kell az átalakulás eszméjének a' javítások eszméjétől, mely a' fenálló alkotvány tatarozásával foglalkozik. Ha e' névhatározás helyes, ha az átalakulás eszméjét a' hirlapisták csakugyan értik, ha az átalakulás eszméjét értvén sajtátszándékjuk, akarásuk, czéluk iránt önmagokkal tisztában vannak; ha ők csakugyan „átalakulni“ vágnak 's tudják mivé; ha az átalakulás korszakába valósággal beléptek, ha mozgalmak, elveik, indítványaik vagyis generalitásaik és specialitásaik már is nem egyebek, mint egyes czikkei 's motivatioji az új alkotványnak melyet közös buzgalommal most szerzenek, hogy azt azután behozzák: ugy én nem értem őket 's enmagamat, mert én sem mozgalmak egyes részleteit, sem elveik egyes ágazatit, sem indítványaik egyes pontjait nem bírom, legszigorúbb gondosság és szorgalom mellett is valami értelmes összehangzó egységet azután józanon így czimezhethetném: „új alkotvány, melyet egyesített buzgalommal szerzettünk 's behozandjuk.“ — A' hirlapisták az átalakulás korszakában élnek, és átalakulni égnak, forrnak, epednek, hűdülnek; még a' régi alkotványt is foltozzák. 's jövő országgyűlés teendőj közt is ollyakat tárgya nak, mik az átalakulás mezején olly oda illőn ágaskodnak, mint tavaszi viráyon a' mult évi bogács. Igen fontos volna elhatározni: vajjon ez állításomra

nem lehetne é példaul hozni a kir. városok kérdését, mely felett irt czikkeiket a hirlapisták ugy vezerszavazzák, mintha nemzetünk „lenni vagy nem lenni” je épen e tárgyától függne. Én csekély belátással hajlandó volnék hinni, hogy ha átalakulásunkat a hirlapisták vezérlelik, ha mi csakugyan megérjük, és az átalakulás utáni Te Deumon jelen leszünk, nehezen találjuk ottan többé kardosan a szabad kir. városi elemet, mely földünk hátáról épen ugy letűnendett, mikép a czehek 's többi szabadalmas polgári állapotok is feledésbe süllyednek. Vagy azt gondolja nyájas olvasóm, hogy a hirlapisták átalakulást vivandottak ki, melynek nincs elvei közt a törvény előtti egyformaság? Vagy a hirlapisták átalakulván 's a törvényelőtti egyformaságot is behozván in statu quo fogják hagyni ama jurisdictionalis zagyalékok, mely mellett közönséges tehetségű ügyvédnek egész lista kell, miszerint eltalálja: vajjon hova kell keresetét, hova apellatióját benyújtani — és mely jurisdictionalis zagyalék nem egyéb mint különböztetések, szertehuzások, szertezéseket hizláló természet-ellenes beteg állapot? Nem, nem, uraim! mi még a szabadelműség kezéből is kecsgetőbb képet várunk az új alakról, melybe nemzetünk jövőjét átalakítva képzeljük; annál inkább a hirlapistákéból, kik amazok elitjeiből képesültek. Ha mi szegény ellensúlyisták hivatva tudnók magunkat arra, hogy Magyarorszában a mozgalmat tüzeljük, mi nemcsak a kir. városok kérdésének, hanem az egész jurisdictionalis zagyalékoknak egyszerre véget vetni ügyekezni 's pedig ugy, és a képen, hogy egyszerre 's egy vágással oly törvényt is alkotnánk, mely része lenne az új alaknak, melybe átváltozni átalakulni ohatjanánk, p. o. így: Átalakulási Codex: 1. fejezet. Hazánk testére nézve; bevezetés. Alapul vévén a törvényelőtti egyformaságot határoztuk: 1. §. Az ország és a hozzákapcsolt részek minden hatóságai commassálatnak. 2. §. Az ország egy commassálat egész teste ötven — mérőföldes kerületekre osztatik. 3. §. Minden kerület határvonalain a nemzet magának négy hold földet elajátít. 4. §. E' földre nézve minden birtokos közadó útján kármentesítettik. 5. §. E' földet a kerületi lakosság tartozik felárkolni 's fával beültetni. 6. §. E' törvény kihirdetése után tíz év múlva a mely helységnek lakossága trágyáját elégeti v. hévizi ország-utrá kihordatja, annak bírója, bár szolgál vagy nem szolgál — de talán a 25 pálczát mi is kihagynók. Illy czikkelyek természetesen a haza új alakjáról adnának képet, 's tán kecsgetőbbek volnának, mint ama czifra generalitások, mikben a P. H. szerk. híveit az enyészet mélysége fölött későknyi padlón sétáltatja, vagy mint törlesztő politikátok, melynek végcéljánál nincs más alak, mint egy letarolt mező, melyen követeléseikkel egyedül állotok. Illy czikk vonzaná az igaz népbarátot, mert benne a népboldogulási elem szűzen és minden kaján felpislogó vágytól menten áll; vonzaná a nemzetiség barátját, mert a székes városok és kerületgyűléshelyek mindannyi tüzpontok, mikből a nemzetiség terjedése kimegy; vonzaná a befolyással bíró urakat, kik új mezőt új kört nyernének reményeik számára; vonzaná a nemzeti gazdálát barátját, mert ha illy uton száz millió fát gyökeresítenék 25 év múlva, mindenegy fát csak ezüst huszra becsülvén, száz millió huszossal gyarapítanók a nemzetgazdaság tökéjét; vonzaná a népnevelés a haladás és javítások igaz barátját; mert a haladás és javítások eszméjét 's világos példáját egyszerre 's a legnagyobb felszínre terjesztené el; vonzaná a jurisdictionalis morálnak barátját, mert ez uton legtöbb undokság és petrificált szenny 's örökre begyökeresített baj mozdulna egyszerre helyéből; vonzaná az emberiség barátját is; mert az emberiség érzelve hűs árnyékban pihenve képzelné a munkás embert 's barmot, ki most nyár-hőségben tikkadva vonul égető sugarak és pogány legyek csipései között rongyos szekerének silány árnyékába. Maga hazánknak újjászületett földje ünnepi örömmel hozná áldását, 's a legzöldebb mosollyal fogadna kebelére titeket: jó fiait. Merész eszméket dictáltak? Merész eszmék jól állnak mozgalom embereinek, csak a tulajdonokkal birjanak: hogy barátinkat örvendeztessek; nem barátinkat kecsgetessék; ellenink által pedig meg ne gunyoltassanak. Mi szegény emberei a megfontolásnak mosolyogva „csücsülünk” az illető asztalhoz 's azt mondanók: fellegvár, fellegvár! de jó, de jó. Terjeszsen a szikra az átalakulás eszméjéről tiszta fogalmat, 's legyen jelensége annak, hogy ébren vagyunk. Jablan c z y.

(Szatmármegye múlt dec. közgyűléséről). Szatmármegye többnyire dec. gyűlésén szokta ősi alkot-

ványát megmenteni mond egy lapirónk. Igaz nekünk többek közt már két decemberi gyűlésünk vala historiai nevezetességű, az utóbbiról ólmosbotok diadalmát meg is énekelték a muzák, minek egy kis hatása csak még is vala. Az ügy a személyek bár ledorongolva, egykor talán ismét felijodnak. De nem így amaz előbbi sokkal szomorubb emlékü decemberi csillagi gyűlés, melyhez annyi fájdalom annyi orsz. sérv vala csatolva, egy tömeg (bortól) kábult nép iszonyu rivalgási közt két férfiút láttunk állani órahosszant szóhoz nem juthatólag. . . egyik a követ, az öszférfi, kitöbbé nincs, elhunytát a haza megkönyezé, a másik derék férfiu, ki most idegen földön senyved beteg. . . elvégre szóhoz jutának de hasztalan beszélnek a nyers tömeghez oly üdvösen az örök megváltás felől, a követ elvéhez hű, mely mellett küldőji részéről oly buzgón vitt az orsz. gyűlésen — ott áll most elhagyottan 's elkeveredve vitatkozik, kér és rimánykodik: lenne hű és következetes a megye magához . . . hasztalan . . . kimondatik a végzés „a követnek revocalni kell az örök megváltás mellett eddig tett nyilatkozatát . . . és utána feláll az ösz, egy halvány kép, sima fején alig néhány öszfürt, mintha egy halott jöne föl a sírból, képen semmi emberi szenvedély — minden földi salaktól megtisztulva áll mint valamely égi fény még egyszer szóhoz jutandó — és a felek lecsendesültek, — de mit mondok felek? — hiszen ő alig 3 szőlőtű pártoltatva felekezet nélkül áll — igen neki most semmi felekezete nem vala — lecsendesül a néptömeg — lön siri csend — és mintha sírből esündülne meg egy ezüsthang, elmondja az ösz bucsuszavát — lemond a követéségről, egy irományt vesz ki kebléből mintha vele minden földi örömet keblének kitepte volna — és átnyújtja. Az iromány követtársával Eötvös Mihállyal együtti lemondás vala! — ama mennyei beszéd hatása mondhatatlan vala — megrázkodtatja a zöld asztalnál ülőket, láttunk sápadt képeket elérzékenyülve könyezni, az elnök is kendőjével fedi képét 's könyezett, és látátnok most mikint az egész terem kér rimánykodik, és a nyers tömeg is ordít és rival „ne mondjon le, nem fogadjuk el” és mintha az ösz ajkain a szó elhalt volna, áll mint egy érekszobor, mint egy élő halott! semmikérés őt nem indíthatta meg többé „hű maradt magához, mind végiglen” utóljára szól az elnök „ha nem ösmerném e' férfiu szilárd és tántoríthatatlan jellemét, én is a megye egyetemével kérném 's rimánykodom — de már mind hasztalan — a gyűlés eloszlott — a szelid ösz körülöveztetik kérők és rimánykodóktól, kiket azelőtt meg nem indíthata, most egy férfiu közelit hozzá, keményen dörgő „felre töl, nem látok itt hozzá méltót, ki őt kivethetné és körülkarolva távozott vele, a még mindig élő halottnak látszó ösz férfiuval, a férfiu bajnok, ki mint előbb mondok, egyedül állott és vivott vele, e' férfiu b. Wesselényi Miklós — így lépett le Kölcsey Ferencz követi pályájáról, hol még oly üdvösen munkálkodhatott volna. Kilencz év múlva ugyan decemberi gyűlésen ugyanazon vezér által ismét egy nyers tömeg ólmos botokkal megvakva vitetik a tanácskozási terembe, és az ismétetes 12 pont ledorongoltatik, — és most a vezér másodsor menté meg az ugynevezett „ősi nemesi alkotványt.” Midőn most a közelebbi decemberi gyűlésről vázlatot adok, e' két emlék ujula meg előttem, pedig most a gyűlés oly néptelen és pusztá volt mikint Mohács tere, — semmi inger semmi nesz. A tanácskozás szokott formáságok után megkezdetvén, a tárgyak érdeke mellett alig egyptár hang: kisgyűlési jegyzőkönyv felsőbb rendeletek felolvasa után b. Vécsey Miklós főispán mint kir. biztos a Szamos-szabályozásról tudósítá a Rdeket, közölvén a szabályozási tervet, e' tárgynál egy kis élénkség, mintha mi is élénk, vagy akaránk elni ezentul. Két nevezetes hajózható vize van e' megyének, Tisza és Szamos' idővel szabályozva mennyi élet, mennyi mozgás eszköze, mily élénk kereskedés nyílnék rajtuk egykor, ha a só közkereskedési tárgy lenne: most pedig kereskedés nélkül feneketlen sarkhoz vagyunk lebilincselve, lefontolva! ezután jöttek a megyei levelek, Veszprém levele Zsoldos Ignácz kézikönyvével szivesen fogadtatt. Zalának az illyr panszláv mozgalmaokról írott levelére mi is alkotványos érzéssel panaszolánk fel, ismét Zalának gyászlevele fájdalommal részvétellel fogadtatt; — ennyi a dec. közgyűlésről, az azóta történetekről jövő számban.

Zala-Egerszegi közgyűlés. April 3 — 5 kg. Nem kezdjük közlésünket jeremiádon, mert tudjuk hogy a t. olvasó közönség feszült figyelemmel várja, mi történt azon lelkes megyében, mely magát municipalis tekintetben már átalakulásunk korszaka előtt az első közé fölküzdötte? mi sors jutott itt a kenyértö-

réskor a legéletbevágóbb kérdések egyikének, a háziadó ügyének? ki kell mondanunk az egész nemes haza színe előtt, hogy az nem ugyan systematice, hanem amugy szokás szerint megbukott. Megbukatta pedig, — a kedvencz kifejezés szerint — az ugy nevezett nyers erő, vagy ha inkább tetszik: a magasztalt ösnépgyűlés megrestesült mása, a nos universitásnak köznemesi osztálya. Fölül volt ezren a fölizgatott köznemesiség száma; fölizgatottnak mondjuk, mert igazságok csakugyan történtek, nem esoda tehát ha a nemfizetésre buzdítók győzedelmet arattak. Fölösleg volt itten minden ékesszólás, fölösleg egyik táblabíráknak mint protestansnak egyedül hitsorsosihoz intézett buzdítása, mert habár előadása szerint szüntelen igazság után sóvárogis felekezete, ezen egy esetben nem látott igazságot. Egyébírát akár a köznemesiséget kormányzó egyedeknek akár pedig annak tulajdonosok, hogy a jelen esetben csupán a maga erszényére támaszkodhatott — jóllehet némelyek, mint a következtetés megmutatta, rejtett öldöklő fegyverekkel is voltak ellátva. — minden szónoklatot nevezetesb kitérés nélkül kihallgatott, mert egy bizonyos szónokot is egyedül azért akasztott meg beszédében, mivel épen délre harangoztak, de egész illedelemmel, 's pedig két izben kijelentette hogy imádkozni akar. — Megbukott tehát a legkorszerűbb kérdések egyike Elnök első alispánunk kimondotta — talán élteben — a legfájdalmasb határozatát a nevezett többségnek; — kimondotta a „nem fizetünk” varázserejű jelszavát a „Balaton mente híres nem lesz paraszt a nemes” nek; de letűnt egyuttal Zalának fényesillaga is, mert [habár diplomatice nem mondhatjuk is] aligha nem vesztettük el a köz életből századunk nagy férfiját, kiben egész magyar haza méltán büszkélkedik. Megállapítatván a semmit sem fizetés elve, a köznemesiség a többi tárgyat fgyelemre sem méltatva, seregesen haza tódult. Mind ezek f. h. 4kén a szabad ég alatt tartott közgyűlés alkalmával történtek. Másnap a választmányi vélemény nyomán az ösiség, majoratusok és incapacitás eltöröltettek, az országos háziadó is, a mennyire majd mások fizetik, a kimondott elvhez híven — elfogadtattok. Íveket tölthetnénk ezen gyűlés folytatáról, kivált azon classicus előadásokról, melyekkel lelkes Deák Ferenczünk a honi ipar és kereskedés tárgyában köztanácskozásunkat elősegítette. Valóban bámul a hallgató 's a teremtőnek buzgó imáadására gerjed, ki mindenhatóságának erejét illy egyes teremtvényébe öntött isteni szikrájával egész mértékben érezteti. De ezeket ez uttal elmellőzzük, mert egy borzasztó eset áll előtünk, melynek hallására minden jobb érzésű kibel elremül: azon osztályfelekezet egy része, — mely jelen municipalis rendszerünknel fogva a legéletbevágóbb kérdések eldöntésében is tulajdonossággal bír, a köznemesiség közül mintegy 35 ten Kehidán Deák Ferencz ur birtokán keresztülutazván, a „nem adózunk aegisze alatt elsőben tüzes taplókat szórtak szét, és a tisztelt ur lakházára irányozva több lövést tettek; az örök által ütött lármára a helység békes adózó lakosi öszszeseregelvén, midőn ezen hallatlan vétkes kicsapongásokat meggátolni törekednének, a nemesség közükbe tüzelt, és egy adózót keresztülölt! erre a lakosok rajtuk erőt vévén, minthogy többen is megsebesítettek, közülök ötöt letartóztattak. A választmányi jelentés olvasásakor f. h. 5dikén lepte meg a RRket ezen borzasztó hir, mely oly méltó ingerültséget szüle, hogy a lecsilapítás egyedül azon nagy férfunak sikerilhete, kit ezen rémitő eset legközelebbül érdekelt. A szoros nyomozások már megrendeltetvék, melyek erevényerül majd annak idejében. Követválasztási gyűlésünk f. h. 24re van kitűzve, de kik lesznek követeink? a kétes jövendőt nagy homály fedi —

Csanádgyeői követutasító gyűlés. Mart. hóban tartott közgyűlésen mindenek előtt tárgyalás alá vétetett az országgyűlési utasítás tervezésére megbízott választmány munkálata, melyből a jegyzőkönyv számai során köv. utasítások 's határozatok keletkeztek: 1) (Vasutak, csatornák 's nemzeti bank) Pestmegyének a dunabalparti ügy pest-debreczeni vasut, Soprony megye 's városnak a bécs-trieszti vasut, Tolnának szinterről, úgy az előbbi, és pest-fümei vasutról, 's egy nemzeti bankról értekező levelek tárgyalatván, mind azok a bécs-trieszti kivételével, előkelőleg pedig a pest-fümei 's debreczeni, nemkülönbén Szerém levele a duna-szávai csatorna iránt pártoltatnak; nehogy azonban a fejledező nemzeti szorgalom 's ipar elnyomását eszközöljék, minden magányosak vagy olyanokból álló társaságok nyereszkezdéseiktől menté tételve, közállomány költségin építtessenek, nemzeti bank lé-

tesítettessék, ut a' nemze tessék. Ean tetett: vajj is a' szabad a' helyett r Csanád RR ajánlatok re mésteténél szerűten, a het, követé ut váltásá ti költség e szere helye tolják, ajá ha az adó Egyébírát nád már 1 kor a' házi lá, 's val nyers erő h meg most i részeknek valóságos az orsz (Kir. váro 's általány ezek akár nemzet in tessenek o tal határo ket, 's ez illelőleg o lák vagy törvények vény alkot lat ez orsz natihoz il rendszert keresked szerencs gyedül ha alkotass tétessék. velek a' k esátkozza mind a' k szállások azok áte senek; a szerint, gok álta tek végre te szorití ranesok gyűlés m utján fo ni. 13) A' tánc megyéb gyesék pftot ha közeleb ságszerí tos Kar vezérle ezek ál rátságo alapun bevitel veszély (hó 13k tiv rés: ják az gyeber az ezu ezl on osztoz és Kl ösiség De lás beteg lyette páni h megyé jításn

tesítették, és pedig oly hozzájárulással, hogy a Luiza-
ut a' nemzet költségén váltassék meg és szabaddá tés-
tessék. Ennek folytában 2) (Adó) tanácskozás alá vé-
tetett: vajjon illy országos költségek födözésére ezután
is a' szabad ajánlások rendszere követessék, vagy
a' helyett rendszeresített adó létesítése sürgetessék?
Csanád RRei miután látták, hogy az országos szabad
ajánlatok rendszere lassúsága, bizonytalansága 's ter-
mészeténél fogva országos szükségek födözésére cél-
szerűtlen, a' nemzet 's kor szükségének meg nem felel-
het, követeltek oda utasítják, hogy valamint a' Luiza-
ut váltsága, úgy egyéb akármely célra kívántatott nemze-
ti költség esetében az országos szabadajánlatok rend-
szere helyett, határozottan az adózás rendszerét pár-
tolják, ajánlatokra pedig csak akkor szavazhassanak,
ha az adó behozatalától többség által üttetnének el.
Egyébiránt a' t. olvasó emlékeztetőbe hozzuk, hogy Csa-
nád már 1841-ben a' szathmári 12 pont tárgyalatá-
sakor a' házi adót elvállalá 's az ösiséget eltörletni javas-
lá, 's valamint akkor éret megfontolással minden
nyers erő használata nélkül tevő, épen úgy erősíté azt
meg most is. 3) (Erdély is partium is). Valamint a'
részeknek 1836: 22. törv. végrehajtásaul az országhoz
valóságos csatoltatása sürgetessék, úgy Erdélynek
is az országhoz visszakapcsoltatása kívántassék. 4)
(Kir. városok) országgyűlési állásuk, szervezeti joguk
's általános rendeltetéseket illetőleg határozatlik, hogy
ezek akár jövőnek a' kir. előadásokba, akár nem, a'
nemzet indítványozási jogánál fogva tárgyalás alá vé-
tessenek előleg és szavazatjuk aránya országgyűlés ál-
tal határozassék meg. 5) Vegyes házassági sérelmek-
et, 's ezek miatt Bereg vgye által felhozott javaslatot
illetőleg országgyűlés megegyezése nélkül a' pápai bul-
lák vagy határozatok érvénytelenek legyenek, a' hazai
törvényeket áthágó egyháziak ellen pedig zabolázó tör-
vény alkottassék. 6) A' kereskedési országos munká-
lat ez országgyűlésen egész terjedelmében a' kor kívá-
nathoz illesztőleg újra dolgoztassék 's a' véd-vám-
rendszeret pártolva a' követek azon legyenek, hogy a'
kereskedési tárgy a' közjólét előmozdítását, minél
szerencsésb sikerrel öregbitse. 7) Az iskolákban e-
gyedül használandó magyar nyelv behozatalára törvény
alkottassék, 's könyvek kidolgozása iránt intézkedés
téssék. 8) Országos hivatalnokok választásába a' kö-
vetek a' kijelöltek iránt nyerendő utasítás előtt ne bo-
csátkozzanak 's az ne vegyes országos ülésben, hanem
mind a' két táblán külön törtéjék. 9) Az országgyűlési
szállások ezután is jelöltessenek ki, a' házbirtokosak
azok átengedésére köteleztesse, de azok fizettes-
senek; azonban országgyűlés által meghatározandó mód
szerint, a' követek, tekintve pedig a' törvényhatóság-
ok által. 10) A' bíró felelős legyen 's a' bírói ítéle-
tek végrehajtását elmulasztó kár- és költségmegtérítés-
re szorítottassék. 11) Bírói eljárást akadályoztató pa-
rancsok szüntessenek meg. 12) Jövő évnegyedes köz-
gyűlés maj. 29. n leend, 's ugyanekkor titkos szavazás
utján fognak a' törvényszéki bírák egy évre választat-
ni. 13) A' marhahus fontja 10 krbn hagyott meg.
A' tánczvizalmak idejéből említésre méltó, hogy e'
megyében építendő kórház javára febr. h. 24. n a' me-
gyeszéki palota termeiben tartott tánczvizalom 200
pftot haladó mennyiséget jövedelmezett tisztán, a' leg-
közelebbiből pedig örömmel említhetjük, mikép igaz-
ságszeretete által köztisztelést nyert marosi kir. biz-
tos Károlyi György gr. békesi főispán ő mlga nyájas
vezérlétének sikerült a' két megye küldöttei, 's így
ezek által megbízóik közt is fenforgott félreértés bar-
rátságos kiegyenlítésével a' dolgot oda vinni, hogy elég
alapkép van hinni, a' még szükséges munkálatok vég-
bevitel után, egy legnépeseb községünknek árvizi vég-
veszélytől rövid idő alatt leendő megmentését. —

Csongrádi közgyűlés. Csongrád megye harmad-
hó 13. kán kezdé közgyűlését. Az ugynevezett conserva-
tív rész már gyűlés előtt nagy készüléteket tön. 'S mond-
ják az adó kérdésével is izgatá a' nemességet. De e' me-
gyében számos a' jobbágytelken lakó nemesség, 's így
az ezutoni izgatás nem igen vezet célra. Látni lehet
ezt onnan is, hogy az ellenvéleményű Rendek nézeteiben
osztózkodó többek közt e' dalt is énekelék: Eljen a' hon,
és Klauzál! Csongrád megye e' mellett áll. Nincs
ösiség, 's földesurunk Adózzék: — mi is adózzunk.
De lássuk a' gyűlés folyamatát. Rendszerinti alispánunk
betegeskedése miatt meg nem jelenhetvén, első nap he-
lyettese elnöklése alatt legelőször is olvastatott főis-
páni helyettes urnak két rendbeli levele, melyekben a'
megyébe minél előbbi jövését adván tudtul, igéri a' tisztu-
jításnak tartását, egyszersmind azon ohajtását nyilvá-

nyítja, miszerint a' tisztujítási szabványok 's ország-
gyűlési utasítások körüli tanácskozásokban részt venni
kivánna. A' rendek eziránt már előbb hozott határozat-
ukat — ö nagysága elrkezését hevéni — megerősít-
ték. Erre egyik táblabíró indítványozá, hogy a' ne-
messég a' követutasító gyűlésre fejenkint behivassék,
egyszersmind pedig az utasításokat kidolgozott választ-
mánynak munkálata vele a' szolgabíró urak által közöl-
tessék. Az indítvány elfogadtatott. Egy másik tb. ez
alkalmat használá szóba hozni, mikint most, midőn a'
követválasztás oly közel, volnának néhányon, kik e'
megye volt követéről a' hirt terjesztgetik, mintha az a'
követi pályáru vissza akarna vonulni. Szólo e' hirt an-
nál alaptalanabbnak hiszi, minél inkább meg vagyona'
felől győződve, hogy Klauzál, habár magányos viszonyai
mást ohajtanának is, mindenkor kész a' hon javáért min-
den áldozatot megtenni. Egy hangu „éljen“ követé e-
lőadását. És bátor az ellenvéleményük azt nyilványít-
ták, miszerint a' hongyülés mikor tartandása bizony-
talan, 'sigy minden ide vágó 's követválasztási kérdést
időelőttinek tartanak *) a' közönség Klauzál nevének
ismételt megemlézésére miadig oly éljeneket harsogtata,
mik Jeriko falainak beomlását hirdették. — Ugyan
azon tb. ujabban is fölírást kívánt az iránt, hogy a'
helyettes a' törvény értelmében valóságos főispánnak
neveztesse. Bár nem ellenzés nélkül, de az indítvány
határozattá lön. Ezután szinte az még egy indítványt
tön: Kéretnék meg a' helyettes ur a' tisztujítási szabvá-
nyok elkészítésére elégséges idő engedéseért, főleg a-
zon tekintetből, mivel a' nemesség összeírása sok időt
kiván. Ez indítvány szinte elleneztetett, és szavazás
sürgtetett. Az elnök következőkép nyilatkozott „tisz-
ta lelkiismerettel mondhatom, hogy a' többség ö nagy-
ságához iratni ohajt, azonban kiki megnyugtassék, kész
vagyok a' kérdést voksra bocsátani; de időnyereség vé-
gett jobb volna két felé oszlani.“ A' zaj nem csillapod-
ván az elnök fölszólítá a' rendeket, h hogy azok kik i-
ratni ohajtanak, kezeiket emeljék föl. Így a' többség az
elnök által azok részére mondatott ki, kik a' helytartó-
nak iratni ohajtanak. Melly kijelentésért egy másik
tb. az elnököt ingadozásról 's hatálytalanságról vadólt.
Az ülés ez nap berekesztetvén, másnap a' helyettese alisp.
levél által adá tudtára a' rendeknek, hogy a' most é-
rintett tb. általi megtámadtatása miatt hivataláru lemond.
Az elnökletet egyik főbíró vette át ideiglen, mert a' Rek
a' helyettes alispán lemondását el nem fogadák. Voltak,
kik az illető tbnak tegnapi megtámadását jegyzőköny-
vileg roszalni akarák. De a' többség tekintetbe vevén az
1723: 57d. rendelkezést, a' jegyzőkönyvi roszalást el-
mellőzé. E' kérdés befejezése után olvastatott egy 187
aláírással ellátott ovás a' mult napi végzés ellen, mint-
hogy az nem a' szokott móddal hozatott. Azonnal a' ne-
vek fölolvásása után néhányan nyilványíták, hogy ök,
bátor neveik az ovás alá irattak, arrul mit sem tudának.
A' rendek e' szerint az ovást félre veték mind azért, mi-
vel az aláírások nem hitelesek, mind azért, mert köz
(s nem magány) ügyekben közhatározat elleni ovásnak
helye nincsen. — Most egy helytartótanácsi intézvény
olvastatott föl, melly Sembery családot adó alá vonatni
rendeli nemesedési pörének lefolytaig. E' család 1808
előtt adózott ugyan; de ekkor Hont megyétől nemesi
bizonyítványt hozván, adó alól fölmentetett, és nemesi
jogokat gyakorolt. A' megye ennél fogva ragaszkodva
azon 1792-ben a' helytartótanács utján érkezett föbb
rendeléshez, miszerint azok, kik a' nemesi jogokat
gyakorolják, ha pör alá kerülnek, ennek végezteig a'
nemesi gyakorlatban meghagyandók, elhatározá, hogy
az említett család, melly ellen Hont megyében foly le a'
nemességigazolási pör, a' gyakorlatban továbbá is meg-
tartassék. E' határozat 272 szavazattal hozatott 97 el-
len. — Másnap nemes Nagy Sámuel az iránt folyamo-
dott, hogy a' mult közgyűlésnek abbéli határozata, melly
által ő, 's több szentesi tanácsbeli hivatalra alkalmat-
vizsgálat 's idézés nélkül tanácsbeli hivatalra alkalmat-
lanoknak nyilványítottak, és a' melly végzés folytán
ők hivatalaiktul el is mozdítottak, jövőbeni alkalmaz-
tathatásukra ne értesse. Mire nézve a' KK. és RR. az
1836: 9. cikk értelmében azt határozzák, hogy a' mult
gyűlési végzés hivataluktól elmozdítást, nem pedig
akár előbbi akár más hivatalokra örökké alkalmatlan lé-
töt jelenté ki, 's miután az idézett törvényezikk ér-
telmében a' szentesi tanács más tagokkal tetleg kie-
észítettett, a' végzés megrovó ereje illő világosítás

*) Így szól a' conservatív (!) rész törvények által
igazgatott alkotmányos hazában. Tehát nincs tör-
vény a' hongyülés mikor tartatásáru, vagy ezt
nem kell conserválni?

mellett továbbra terjedőnek nem tekintethetik, 's az
érdeklteket tovább nem is sujthatja Megjegyzendő e'
helyen, hogy Szentesnek volt bírása Boros Sámuel, ki
az említett mult gyűlési végzés szerint a' bíróságbul ki-
tétetett, a' közönség által a' váltsági pénztár tárnoká-
vá választatott; mi ellen az urodalom által folyamodás
tétetvén, az illető főbíró urnak meghagyatott, hogy
az urodalom meghallgatásával, fölvilágosító jelentést
adjon. — A' rabok dolgoztatása iránt véleményadás-
ra megbízott küldöttségnek azon javaslata, miszerint
a' rabok gyékényponyvákat készítsenek, utak csiná-
lásánál foglalkoztassanak, — elfogadtatott. — A' se-
lyemtenyészítés előmozdítása tekintetből a' földesurak
föl fognak szólíttatni, hogy minden helységben egy ep-
reskertnek egy alkalmas helyet jelöljenek ki. — Az
alispáni hivatalnak a' pénztárak megvizsgálása alkal-
makor előfordult abbéli észrevételére, miszerint a' ha-
di pénztárban 99 frt hiány, melly a' számadók által a-
zonnal helyre pótoltatott, 's a' háziban 600 ft fölsleg
találtatott, — ugyszinte az 1841—2dik évi adóbeli
számadásokat vizsgáló törvényszéknek azon jelenté-
sére, miszerint a' számadások nyomán a' hadiban 100
ft fölslegség találtatik, — az adószedői hivatalnak föl-
világosító jelentése kívántatik. — Jó, hogy kívántatik;
de uraim! más is kívántatik. — Ö fölsége. kir. ren-
deletére a' megyének középületei tüzkárok ellen biz-
tosítottak. — Zabolcsnak a' Drevenyákféle gyűjte-
temény a' muzeum számára megvásárlatása, — Nógrád-
nak az orosz hatalom elleni, — Gömörnek és Toltá-
nak az aldunai tartományok, — Biharnek a' tortized
szóbeli pör utján behajtásábul keletkezett sérelmet tu-
dató, — Veszprémnek a' conservatoriummal egybekö-
tendő új nemzeti színház, ugyanannak a' nemesi föl-
kelés iránti, — Debreczené és Sz. Fehér városnak a' vá-
rosok elrendezése, — Pozsonynak az ingyen szállá-
sok, — a' szepesti 16. városnak ismeretes körleve-
lek az országgyűlési utasítást készítő választmányhoz
utasítottak. — A' jövő törvényszék majus 29. kére;
az évnegyedi közgyűlés junius 19. dikére határozatott.
— A' husára egy krajczárral fölemeltetett. — A'
gyűlés végezte után érkezett főispáni helytartó ur-
nak arrul tudósító levele, hogy székfoglalása végett
aprilis 10. dikén tartand gyűlést, melly alkalommal az
országgyűlési utasítások is tárgyalatni fognak. —

(Változások a' cs. kir. hadseregél.) Előléptet-
tek, altábornagyokból lovassági táborfőkké: Hardegg
Henrik gr., ménesintézetek főigazgatója; Auersperg
Miksa gr., parancsnokló táborfő az egyesült varasd-
károlyvárosi határszélen; Ficquelmont Károly gr., mi-
nister, mindnyájan hivatalaik megtartásával; ezredes-
bül vezérőrnagygyá: Fridrik cs. kir. fhg., sorhajóka-
pitány ellentengernagygyá; alezredesbül ezredessé:
Hauslab Ferencz, Wocher 25. sz. gy. ezr., az ezred-
ben; őrnagybül alezredessé: Kugler Károly a' velen-
czei őrpattantyuskerület parancsnokságáról ugyanazá
belső Ausztriába; gyalog 's lovaskapitányokbul őrna-
gyokká: Pittinger János, az 1. sőtül a' 4. dik tüzérez-
redhez; Mandel Viktor, Piret b. 27. sz. gy. ezr., Maz-
zuchelli gr. 10. sz. gy. ezr.; Racszy Rajmond, Vilmos
király 26. sz. gy. ezr. velenzei helyőrnagygyá; Rei-
schach Károly b., Ferdinand fhg. 3. sz. huszárezr.,
szolgálattevő kamrás Ferencz Károly cs. kir. fhgnél;
Sándor moszka nhg. 4. sz. huszárezr., hivatala meg-
tartásával. Reising Miksa, altábornagy 's osztályfő,
várparancsnokká lett Józsefvárosban; Füller Ferencz,
Piret b. 27. sz. gy. ezr. őrnagy, parancsnokává lett
Klotz gránátos zászlóaljnak; ismét szolgálatba lépett:
Maelcamp-Beaulieu Péter b., nyugalmazott őrnagy,
mint helyőrnagy Schaerdingben. Nyugalmozattak: Kök
József, őrnagy 's ideigl. parancsnoka a' károlyvár i ru-
határi biztosságnak; gyalog 's lovas kapitányokbul:
Steiger Károly, az 5. dik tüzérezr. őrnagy ranggal 's
nyugdíjjal; Bloes Ferencz gr., Herbert b. 45. sz. gy.
ezr.; Badanyi Antal, Miklós moszka czár 9. sz. hu-
szárezr., Schmid Ferencz, Wernhard b. 3. sz. kön-
nyűlovasezr., mindhárman őrnagy ranggal. Thoren
Kázmér, nyugalmazott őrnagy, a' főhaditanács katonai
osztályában, pótléku alezredesi rangot nyert. Hau-
senblas Ferencz, nyugalmazott kapitány azelőtt Hohen-
lohe-Langenburg hg. 17. sz. gy. ezr., szinte pótlólag
őrnagy rangot kapott. Szász-Coburg-Gotha Auguszt
hg. Fridrik Vilmos porosz király 10. sz. huszárezr.
őrnagy. kilépett. —

Ausztria.

Bécs, april. 6. kán: Tegnapi ritka ünnepélynek
valánk tanuji, mellynek eredvényit ezennel közlöm.
April. Isején ugyanis 50. ik éve mult, hogy dicsőült fej-

nem lehetne a példaul hozni a kir. városok kérdését, mely felett itt cikküket a hirlapisták úgy vezérszavazzák, mintha nemzetünk „lenni vagy nem lenni” jepepen e tárgyól függne. Én csekély belátással hajlandó volnék hinni, hogy ha átalakulásunkat a hirlapisták vezérlendik, ha mi csakugyan megérjük, és az átalakulás utáni Te Deumon jelen leszünk, nehezen találjuk ottan többé kardosan a szabad kir. városi elemet, mely földünk hátáról épen úgy letűnendett, mikép a czelek 's többi szabadalmas polgári állapotok is feledésbe eszvednek. Vagy azt gondolja nyájas olvasóm, hogy a hirlapisták átalakulást vivandottak ki, mellynek nincs elvei közt a törvény előtti egyformaság? Vagy a hirlapisták átalakulván 's a törvényelőtti egyformaságot is behozván in statu quo fogják hagyni ama jurisdictionalis zagyalékokat, melly mellett közönséges tehetségi ügyvédnek egész lista kell, miszerint eltalálja: vajjon hova kell keresetét, hova apellatióját benyújtani — és melly jurisdictionalis zagyalék nem egyéb mint különböztetéseket, szertehuzásokat, szertérezéseket huzáló természet-ellenes beteg állapot? Nem, nem, uraim! mi még a szabadalmosság kezéből is kecsgetetőbb képet várunk az új alakról, mellybe nemzetünk jövőjét átalakítva képzeljük; annál inkább a hirlapistákékból, kik amazok elitjeiből képesültek. Ha mi szegény ellensúlyisták hivatva tudnók magunkat arra, hogy Magyarországon a mozgalmat tüzeljük, mi nemcsak a kir. városok kérdésének, hanem az egész jurisdictionalis zagyaléknak egyszerre véget vetni ügyekezünk 's pedig úgy, és a képen, hogy egyszerre 's egy vágással oly törvényt is alkotnánk, melly része lenne az új alaknak, mellybe átváltozni átalakulni ohajtanánk, p. o. így: Átalakulási Codex: 1. §. fejezet. Hazánk testére nézve; bevezetés. Alapul vevén a törvényelőtti egyformaságot határoztuk: 1. §. Az ország és a hozzáfűzött részek minden hatóságai commassáltaknak. 2. §. Az ország így commassált egész teste ötven mértföldes kerületekre osztatik. 3. §. Minden kerület határvonalain a nemzet magának négy hold földet elszajátít. 4. §. E földre nézve minden birtokos közadó útján kármentesítettik. 5. §. E földet a kerületi lakosság tartozik felárkolni 's fával beültetni. 6. §. E törvény kihirdetése után tíz év múlva a melly helységnek lakossága trágyáját elégeti v. hévizi országuttra kihordatja, annak bírója, bár szolga vagy nem szolga — de talán a 25 pácztát mi is kihagynók. Ily cikkelyek természetesen a haza új alakjáról adnának képet, 's tán kecsgetetőbbek volnának, mint ama cifra generalitások, mikben a P. H. szerk. híveit az enyészett mélysege fölött kézfoknyi padlón sétáltatja, vagy mint törlesztő politikátok, mellynek végozójánál nincs más alak, mint egy letarolt mező, mellyen követéseikkel egyedül állotok. Ily cikk vonzaná az igaz népbáratot, mert benne a népboldogulási elem szüzen és minden kaján felpislogó vágytól menten áll; vonzaná a nemzetiség barátját, mert a székes városok és kerületgyűlési helyek mindannyi tüzpontok, mikből a nemzetiség terjedése kimegy; vonzaná a befolyással bíró urakat, kik új mezőt új kört nyernének reményeik számára; vonzaná a nemzeti gazdálalt barátját, mert ha ily uton száz millió fát gyökeresítenék 25 év múlva, mindenegy fát csak ezüst huszasra becsülvén, száz millió huszassal gyarapítanók a nemzeti gazdaság tőkét; vonzaná a népnevelés a haladás és javítások igaz barátját; mert a haladás és javítások eszméjét 's világos példáját egyszerre 's a legnagyobb felszínre terjesztené el; vonzaná a jurisdictionalis morálnak barátját, mert ez úton legtöbb undokság és petrificált szenny 's örökre begyökerezett baj mozdulna egyszerre helyébe; vonzaná az emberiség barátját is; mert az emberiség értelme hús árnyékban pihenve képzelné a munkás embert 's barmot, ki most nyár-hőségben tikkadva vonúl égető sugarak és pogány legyek csipeser között a szekerének silány árnyékába. Maga hazánknak újászületett földje ünnepi örömmel hozná áldását, 's a legzöldebb mosollyal fogadna kebelére titeket jó lait. Merész eszméket dictáltak? Merész eszmék jól állnak mozgalom embereinek, csak e tulajdonokkal bírjanak: hogy barátinkat örvendeztesék; nem barátinkat kecsgetessék; ellenink által pedig meg ne gonyoltassanak. Mi szegény emberei a megfontolásnak mosolyogva „csücsülnénk” az illető asztalhoz 's azt mondanók: fellegrár, fellegrár! de jó, de jó. Terjesszen a szittra az átalakulás eszméjéről tiszta fogaimat, 's legyen jelensége annak, hogy ébren vagyunk. J a b l a n c z y.

(Szatmármegye mult dec. közgyűléséről). Szatmármegye több nyire dec. gyűlésén szokta ősi alkot-

ványát megmenteni mond egy lapirónk. Igaz nekünk többek közt már két decemberi gyűlésünk vala historiai nevezetességü, az utóbbiról ólmosbotok diadalmát meg is énekelték a muzák, minek egy kis hatása csak még is vala. Az ügy a személyek bár ledorongolva, egykor talán ismét feliffodnak. De nem így amaz előbbi sokkal szomorubb emlékü decemberi csillagi gyűlés, mellyhez annyi fájdalom annyi orsz. sérv vala csatolva, egy tömeg (bortól) kábult nép iszonyu rivalgási közt két férfút láttunk állani órahosszant szóhoz nem juthatólag, ... egyik a követ, az öszfűrt, kitöbbé nincs, elhunytát a haza megkönyezé, a másik derék férfi, ki most idegen földön senyved beteg... elvégre szóhoz jutának de hasztalan beszélnek a nyers tömeghez oly üdvösen az örök megváltás felől, a követ elvéhez hű, melly mellett küldöji részéről oly buzgón vitt az orsz. gyűlésen — ott áll most elhagyottan 's elkeseredve vitatkozik, kér és rimánykodik: lenne hű és következetes a megye magához... hasztalan... kimondatik a végzés „a követnek revocalni kell az örök megváltás mellett eddig tett nyilatkozatát... és utána feláll az ösz, egy halvány kép, sima fején alig néhány öszfűrt, mintha egy halott jöne föl a sírból, képen semmi emberi szenvedély — minden földi salaktól megtisztulva áll mint valamelyégi fény még egyszer szóhoz jutandó — és a felek lecsendesültek, — de mit mondok felek? — hiszen ő alig 3 szólótul pártoltatva felekezet nélkül áll — igen neki most semmi felekezete nem vala — lecsendesül a néptömeg — lön siri esend — és mintha sírből csüdülné meg egy ezüsthang, elmondja az ösz bucsuszavát — lemond a követségről, egy irományt vesz ki kebléből mintha vele minden földi örömet keblének kitépte volna — és átnyújtja. Az iromány követtársával Eöt-vös Mihállyal együtt lemondás vala! — ama mennyei beszéd hatása mondhatatlan vala — megrázkodtatja a zöld asztalnál ülőket, láttunk sápadt képeket elérzékenyülve könyezni, az elnök is kendőjével fedi képét 's könyezett, és látnátok most mikint az egész terem kér rimánykodik, és a nyers tömeg is ordít és rival „ne mondjon le, nem fogadjuk el” és mintha az ösz ajkain a szó elhalt volna, áll mindegy érekszobor, mint egy élő halott! — semmikéris őt nem indithatta meg többé „ő hű maradt magához, mind végiglen” utóljára szól az elnök „ha nem ösmerném e” férfi szilárd és tántoríthatatlan jellemét, én is a megye egyetemével kérném 's rimánykodnám — de már mind hasztalan — a gyűlés elszólt — a szelid ösz körülövezetlik kérék és rimánykodóktól, kiket azelőtt meg nem indithata, most egy férfi közelit hozzá, keményen dörgő „felre tőle, nem látok itt hozzá méltót, ki őt kivezethetné és körülkarolva távozott vele, a még mindig élő halottnak látszó ösz férfuval, a férfi bajnok, ki mint előbb mondok, egyedül állott és vivott vele, e férfi b. Wesselényi Miklós — így lépett le Kőlcsey Ferencz követi pályájáról, hol még oly üdvösen munkálkodhatott volna. Kilencz év múlva ugyan decemberi gyűlésen ugyanazon vezér által ismét egy nyers tömeg ólmos botokkal megvakva vitetik a tanácskozási terembe, és az ismeretes 12 pont ledorongoltatik, — és most a vezér másodikor mentő meg az ugynevezett „ösi nemesi alkotványt.” Midőn most a közelebbi decemberi gyűlésről vázlatot adok, e két emlék ujula meg előttem, pedig most a gyűlés oly néptelen és pusztá volt mikint Mohács tere, — semmi inger semmi nesz. A tanácskozás szokott formáságok után megkezdetvén, a tárgyak érdeke mellett alig egypár hang: kisgyűlési jegyzőkönyv felsőbb rendeletek felolvasta után b. Vécsey Miklós főispán mint kir. biztos a Szamos-szabályozásról tudósítá a Rdeket, közölvén a szabályozási tervet, e tárgynál egy kis élénkség, mintha mi is élénk, vagy akaránk élni ezenül. Két nevezetes hajózható vize van a megyének, Tisza és Szamos' idővel szabályozva mennyi élet, mennyi mozgás eszköze, melly élénk kereskedés nyílnék rajtuk egykor, ha a só közkereskedési tárgy lenne: most pedig kereskedés nélkül feneketlen sarakhoz vagyunk lebilincselve, lefontolva ezután jöttek a megyei levelek, Veszprém levele Zsoldos Ignác kézikönyvével szivesen fogadtattott. Zalának az ilyir panszláv mozgalmakról írott levelére mi is alkotványos érzással panaszolánk fel, ismét Zalának gyászlevele fájdalmas részvételt fogadtattott; — ennyi a dec. közgyűlésről, az azóta történetekről jövő számban.

Zala-Egerszegi közgyűlés. April 3 — 5 kig. Nem kezdjük közlésünket jeremiádon, mert tudjuk hogy a t. olvasó közönség feszült figyelemmel várja, mi történt azon lekes megyében, melly magát municipalis tekintetben már átalakulásunk korszaka előtt az első közé fölküzdötte? mi sors jutott itt a kenyértö-

réskor a legéletbevágóbb kérdések egyikének, a háziadó ügyének? ki kell mondanunk az egész nemes haza színe előtt, hogy az nem ugyan systematico, hanem amugy szokás szerint megbukott. Megbukatta pedig, — a kedvencz kifejezés szerint — az úgy nevezett nyers erő, vagy ha inkább tetszik: a magasztalt ösnépgyűlés megtestesült mása, a nos universitásnak köznemesi osztálya. Fölül volt ezren a fölízgatott köznemesiség száma; fölízgatottnak mondjuk, mert izgatások csakugyan történtek, nem esoda tehát ha a nemfizetésre buzdítók gyözedelmet arattak. Fölösleg volt itten minden ékesszólás, fölösleg egyik táblabírának mint protestansnak egyedül hitsorsosihoz intézett buzdítása, mert habár előadása szerint szüntelen igazság után sovárogis felekezete, ezen egy esetben nem látott igazságot. Egyébiránt akár a köznemesiséget kormányzó egyedeknek akár pedig annak tulajdonosuk, hogy a jelen esetben csupán a maga erszényére támaszkodhatott — jóllehet némelyek, mint a következes megmutatta, rejtett öldöklő fegyverekkel is voltak ellátva. — minden szónoklatot nevezetes kitérésnek nélkül kihallgatott, mert egy bizonyos szónokot is egyedül azért akasztott meg beszédében, mivel épen délre harangoztak, de egész illedelemmel, 's pedig két ízben kijelentette hogy imádkozni akar. — Megbukott tehát a legkorszerűbb kérdések egyike Elnök első alispánunk kimondotta — talán éltében — a legfájdalmasb határozatát a nevezett többségnek; — kimondotta a „nem fizetünk” varázserejű jelszavát a „Balaton mente híres nem lesz paraszt a nemes” nek; de letűnt egyuttal Zalának fénycsillaga is, mert [habár diplomacie nem mondhatjuk is] aligha nem vesztettük el a köz életből századunk nagy féróját, kiben egész magyar haza méltán büszkélkedik. Megállapítatván a semmit sem fizetés elve, a köznemesiség a többi tárgyat figyelemre sem méltatva, serogesen haza lódult. Mind ezek f. hó 4kén a szabad ég alatt tartott közgyűlés alkalmával történtek. Másnap a vázlatmányi vélemény nyomán az ösiség, majoratusok és incapacitás eltöröltettek, az országos háziadó is, a mennyei majd mások fizetik, a kimondott elvhez híven — elfogadtattott. Íveket tölthetnénk ezen gyűlés folytáról, kivált azon classicus előadásokról, mellyekkel lelkes Deák Ferenczünk a honi ipar és kereskedés tárgyában köztanácskozásunkat elősegítette. Valóban bámul a hallgató 's a teremőnek buzgó imádságerjed, ki mindenhatóságának erejét ily egyes teremtvényébe öntött isteni szikrájával egész mértékben érezteti. De ezeket ez uttal elmellőzzük, mert egy borzasztó eset áll előttünk, mellynek hallására minden jobb érzésű kebel elrémül: azon osztályfelekezet egy része, — melly jelen municipalis rendszerünknek fogva a legéletbevágóbb kérdések eldöntésében is tulnyomóssággal bír, a köznemesiség közül mintegy 35 ten Kehidán Deák Ferencz ur birtokán keresztülutazván, a „nem adózunk aegiszte alatt elsőben tüzes taplókat szórtak szét, és a tisztelt ur lakházára irányozva több lövést tettek; az örök által ütött lárma a helység békes adózó lakosi öszszeseregelve, midőn ezen hallatlan vötkes kicsapongásokat meggátolni törekedének, a nemesség közükbe tüzelt, és egy adózót keresztülölt! erre a lakosok rajtuk erőt vevén, minthogy többen is megsebesítettek, közülök ötöt letartóztatnak. A vázlatmányi jelentés olvasásakor f. hó 5dikén lepte meg a RRket ezen borzasztó hír, melly oly méltó ingerültséget szüle, hogy a lecsilapítás egyedül azon nagy férfunak sikerülhete, kit ezen remlítő eset legközelebbre érdekelt. A szoros nyomozások már megrendeltetvék, mellyek eredményéről majd annak idejében. Követválasztási gyűlésünk f. hó 2dre van kitűzve, de kik lesznek követeink? a kétes jövendőt nagy homály fedi.

Csanádygyei követutasító gyűlés. Mart. hóban tartatott közgyűlésen mindenek előtt tárgyalás alá vétetett az országgyűlési utasítás tervezésére megbízott vázlatmány munkálata, mellyből a jegyzőkönyv számai során köv. utasítások 's határozatok keletkeztek: 1) (Vasutak, csatornák 's nemzeti bank) Pestmegyeinek a dunabalti ügy pest-debreczeni vasut, Soprony megye 's városnak a bécs-trieszti vasut, Tolnának szinterről, úgy az előbbi, és pest-fümei vasutról, 's egy nemzeti bankról értekező levelek tárgyalatván, mind azok a bécs-trieszti kivételével, előkelőleg pedig a pest-fümei 's debreczeni, nemkülönbén Szerém levele a duna-szávai csatorna iránt pártoltatnak; nehogy azonban a fejledező nemzeti szorgalom 's ipar elnyomását eszközöljék, minden, magányosak vagy olyanokból álló társaságok nyereszkezdéseiktől menté tételve, közállomány költségin építtessenek, nemzeti bank lé-

tesítették, és pedig olly hozzájárulással, hogy a Luiza-
ut a' nemzet költségén váltassék meg és szabaddá tés-
tessék. Ennek folytában 2) (Adó) tanácskozás alá vé-
tetelt: vajjon illy országos költségek födözésire ezután
is a' szabad ajánlások rendszere követessék ő, vagy
a' helyett rendszeresített adó jétesítése sürgetessék?
Csanád RRei miután látták, hogy az országos szabad
ajánlatok rendszere lassúsága, bizonytalansága 's ter-
mészeténél fogva országos szükségek födözésire cél-
szerűtlen, a' nemzet's kor szükségének meg nem felel-
het, követeltek oda utasítják, hogy valamint a' Luiza-
ut váltásága, úgy egyéb akármí czélra kívántató nemze-
ti költség esetében az országos szabadajánlatok rend-
szere helyett, határozottan az adózás rendszerét pár-
tolják, ajánlatokra pedig csak akkor szavazhassanak,
ha az adó behozatalától többség által üttetnének el.
Egyébiránt a' t. olvasó emlékeztetése hozza, hogy Csa-
nád már 1841ben a' szathmári 12 pont tárgyalatásá-
kor a' házi adót elvállalá's az ősiséget eltörletni javas-
lá, 's valamint akkor érett megfontolással minden
nyers erő használata nélkül tevő, épen úgy erősíté azt
meg most is. 3) (Erdély is partium is). Valamint a'
részeknek 1836: 22. törv. végrehajtásaul az országhoz
valóságos csatoltatása sürgetessék, úgy Erdélynek
is az országhoz visszakapcsolatása kívántassék. 4)
(Kir. városok) országgyűlési állásuk, szavazati joguk
's általános rendeltetéseket illetőleg határozatlik, hogy
ezek akár jövendnek a' kir. előadásokba, akár nem, a'
nemzet indítványozási jogánál fogva tárgyalás alá vé-
tessenek előleg és szavazatok aránya országgyűlés ál-
tal határozassék meg. 5) Vegyes házassági sérelmek-
et, 's ezek miatt Bereg vgye által felhozott javaslatot
illetőleg országgyűlés megegyezése nélkül a' pápai bul-
lák vagy határozatok érvénytelenek legyenek, a' hazai
törvényeket áthígó egyháziak ellen pedig zabolázó tör-
vény alkottassék. 6) A' kereskedési országos munká-
lat ez országgyűlésen egész terjedelmében a' kor kívá-
nathoz illesztőleg újra dolgoztassék 's a' véd-vám-
rendszert pártolva a' követek azon legyenek, hogy a'
kereskedési tárgy a' közjólét előmozdítását, minél
szerencsésb sikerrel öregbitse. 7) Az iskolákban e-
gyedül használandó magyar nyelv behozatalára törvény
alkottassék, 's könyvek kidolgozása iránt intézkedés
tétessék. 8) Országos hivatalnokok választásába a' kö-
vetek a' kijelöltek iránt nyerendő utasítás előtt ne bo-
csátkozzanak 's az ne vegyes országos ülésben, hanem
mind a' két táblán külön történjék. 9) Az országgyűlési
szállások ezután is jelöltessenek ki, a' házbirtokosak
azok átengedésére köteleztesse, de azok fizettes-
senek; azonban országgyűlés által meghatározandó mód
szerint, a' követek, tekintve pedig a' törvényhatóság-
ok által. 10) A' bíró felölös legyen 's a' bírói ítél-
tek végrehajtását elmulasztó kár- és költségmegtéríté-
re szoríttassék. 11) Bírói eljárást akadályoztató pa-
rancsok szüntessenek meg. 12) Jövő évnegyedes köz-
gyűlés maj. 29. n leend, 's ugyanekkor titkos szavazás
utján fognak a' törvényszéki bírák egy évre választat-
ni. 13) A' marhahas fontja 10 kban hagyatott meg.
A' tánczvigalmak idejéből említésre méltó, hogy e'
megyében építendő kórház javára febr. h. 21. n a' me-
gyeszéki palota termeiben tartott tánczvigalom 200
pftot haladó mennyiséget jövedelmezett tisztán, a' leg-
közelebbiből pedig örömmel említhetjük, mikép igaz-
ságszeretete által köztisztelitet nyert marosi kir. biz-
tos Károlyi György gr. békesi főispán ő mlga nyájas
vezérlétének sikerült a' két megye küldöttei, 's így
ezek által megbízók közt is fenforgott félreértés ba-
rátságos kiegyenlítésével a' dolgot oda vinni, hogy elég
alapunk van hinni, a' még szükséges munkálatok vég-
bevitel után, egy legnépeseb községünknek árvizi vég-
veszélytől rövid idő alatt leendő megmentését. —

Csongrádi közgyűlés. Csongrád megye harmad-
hó 13kán kezdő közgyűlését. Az ugynevezett conserva-
tív rész már gyűlés előtt nagy készülteket tön. 'S mond-
ják az adó kérdésével is izgatá a' nemességet. De e' me-
gyében számos a' jobbágytelken lakó nemesség, 's így
az ezutoni izgatás nem igen vezet czélra. Látni lehet
ezt onnan is, hogy az ellenvéleményű Rendekek nézeteiben
osztozók többek közt e' dalt is éneklék: Éljen a' hon,
's Klauzál! Csongrád megye e' mellett áll. Nincs
ősiség, 's földesurunk Adózzék: — mi is adózunk.
De lássuk a' gyűlés folyamatát. Rendszerinti alispánunk
betegeskedése miatt meg nem jelenhetvén, első nap he-
lyettese elnöklése alatt legelőször is olvastatott fős-
páni helyettes urnak két rendbeli levele, melyekben a'
megyébe minélelőbbi jövését adván tudtul igéri a' tisz-
tításnak tartását, egyszersmind azon ohajtását nyilván-

nyítja, miszerint a' tisztújítási szabványok 's ország-
gyűlési utasítások körüli tanácskozásokban részt venni
kivánna. A' rendek eziránt már előbb hozott határozat-
ukat — ő nagysága elérkezését hevárni — megerősít-
ték. Erre egyik táblabíró indítványozá, hogy a' ne-
messég a' követutasító gyűlésre fejenkint behívassék,
egyszersmind pedig az utasításokat kidolgozott választ-
mányának munkálata vele a' szolgabíró urak által közöl-
tessék. Az indítvány elfogadtatott. Egy másik tb. ez
alkalmat használá szóba hozni, mikint most, midőn a'
követválasztás olly közel, volnának néhányon, kik e'
megye volt követéről a' hirt terjesztgetik, mintha az a'
követi pályáról vissza akarna vonulni. Szóló e' hirt an-
nál alaptalanabbnak hiszi, minél inkább meg vagyona'
felől győződve, hogy Klauzál, habár magányos viszonyai
mást ohajtanának is, mindenkor kész a' hon javáért min-
den áldozatot megtenni. Egy hangu, éljen követő e-
lőadását. És bátor az ellenvéleményűket azt nyilvánít-
ták, miazerint a' hongyülés mikor tartandása bizony-
talan, 's így minden ide vágó 's követválasztási kérdést
időelőttinek tartának *) a' közönség Klauzál nevének
ismételt megemlítésére mindíg olly éljeneket harsogtata,
mik Jeriko falainak beomlását hirdeték. — Ugyan
azon tb. ujabban is fölírást kívánt az iránt, hogy a'
helyettes a' törvény értelmében valóságos főispánnak
neveztesse. Bár nem ellenzés nélkül, de az indítvány
határozattá lön. Ezután szinte az még egy indítványt
tön: Kéretnek meg a' helyettes ur a' tisztújítási szabvá-
nyok elkészítésére elégséges idő engedéseért, főleg a-
zon tekintetből, mivel a' nemesség összeírása sok időt
kíván. Ez indítvány szinte elleneztetett, és szavazás
sürgettetett. Az elnök következőkép nyilatkozott „tisz-
ta lelkiismerettel mondhatom, hogy a' többség ő nagy-
ságához iratui ohajt, azonban kiki megnyugtassék, kész
vagyok a' kérdést voksra bocsátani; de időnyereség vé-
gelt jobb volna két felő oszlani.“ A' zaj nem csillapod-
ván az elnök fölshízítá a' rendeket, h hogy azok kik ir-
atni ohajtanak, kezeiket emeljék föl. Így a' többség az
elnök által azok részére mondatott ki, kik a' helytartó-
nak iratni ohajtanak. Melly kijelentésért egy másik
tb. az elnököt ingadozástól 's hatálytalanságról vádolá.
Az ülés nap berekesztetvén, másnap a' helyettes alisp.
levél által adá tudtára a' rendeknek, hogy a' most é-
rintett tb. általi megtámadtatása miatt hivataláról lemond.
Az elnökletet egyik főbíró vette át ideiglen, mert a' Rek
a' helyettes alispán lemondását el nem fogadák. Voltak,
kik az illető tbnak tegnapi megtámadását jegyzőköny-
vilag roszalni akarák. De a' többség tekintetbe vevén az
1723: 57d. rendelkezést, a' jegyzőkönyvi roszalást el-
mellőzé. E' kérdés befejezése után olvastatott egy 187
aláírással ellátott óvás a' mult napi végzés ellen, mint-
hogy az nem a' szokott móddal hozatott. Azonnál a' ne-
vek fölolvása után néhányan nyilváníták, hogy ők,
bátor neveik az óvás alá irattak, arrul mit sem tudának.
A' rendek e' szerint az óvást félrevelték mind azért, mi-
vel az aláírások nem hitelesek, mind azért, mert köz-
(s nem magány) ügyekben közhatározat elleni óvásnak
helye nincsen. — Most egy helytartótanácsi intézvény
olvastatott föl, melly Sembery családot adó alá vonatni
rendeli nemesedési pörének lefolytaig. E' család 1808
előtt adózott ugyan; de ekkor Hont megyétől nemesi
bizonyítványt hozván, adó alól fölmentetett, és nemesi
jogokat gyakorolt. A' megye ennélfogva ragaszkodva
azon 1792ben a' helytartótanács utján érkezett főbb
rendeléshez, miszerint azok, kik a' nemesi jogokat
gyakorolják, ha pör alá kerülnek, ennek végezteig a'
nemesi gyakorlatban meghagyandók, elhatározá, hogy
az említett család, melly ellen Hont megyében foly le a'
nemességigazoló pör, a' gyakorlatban továbbá is meg-
tartassék. E' határozat 272 szavazattal hozatott 97 el-
len. — Másnap nemes Nagy Sámuel az iránt folyamo-
dott, hogy a' mult közgyűlésnek abbeli határozata, melly
által ő, 's több szentesi tanácsbeli társai kellő egyedi
vizsgálat 's idézés nélkül tanácsbeli hivatalra alkalmat-
lanoknak nyilvánítottak, és a' melly végzés folytán
ők hivatalaiktól el is mozdítottak, jövőbeni alkalmaz-
tathatásukra ne értessék. Mire nézve a' KK. és RR. az
1836: 9. czikk értelmében azt határozták, hogy a' mult
gyűlési végzés hivataluktól elmozdítást, nem pedig
akár előbbi akár más hivatalokra örökké alkalmatlan lé-
őt jelenté ki, 's miután az idézett törvényczikk ér-
telmében a' szentesi tanács más tagokkal tetteleg kie-
észítettett, a' végzés megrovó ereje illő világosítás

*) Így szól a' conservatív (!) rész törvények által
igazgatott alkotmányos hazában. Tehát nincs tör-
vény a' hongyülés mikor tartatásáról, vagy ezt
nem kell conserválni!

mellett továbbra terjedőnek nem tekintethetik, 's az
érdeklettek tovább nem is sujhathja. Megjegyzendő e'
helyen, hogy Szentesnek volt bírása Boros Sámuel, ki
az említett mult gyűlési végzés szerint a' bíróságból ki-
létetett, a' közönség által a' váltásági pénztár tárnoká-
vá választatott; mi ellen az urodamal által folyamodás
tétetvén, az illető főbíró urnak meghagyatott, hogy
az uradalom meghallgatásával, fölvilágosító jelentést
adjon. — A' rabok dolgoztatása iránt véleményadás-
ra megbízott küldöttségnek azon javaslata, miszerint
a' rabok gyékényponyvákat készítsenek, utak csiná-
lásánál foglalkoztassanak, — elfogadtatott. — A' se-
lyemtenyészítés előmozdítása tekintetéből a' földesurak
föl fognak szólíttatni, hogy minden helységben egy ep-
reskertnek egy alkalmas helyet jelöljenek ki. — Az
alispáni hivatalnak a' pénztárak megvizsgálása alkalm-
kor előfordult abbeli észrevételére, miszerint a' ha-
di pénztárban 99 frt hiány, melly a' számadók által a-
zonnal helyre pótoltatott, 's a' háziban 600 ft fölősség
találtatott, — ugyszinte az 1841—2dik évi adóbeli
számadásokat vizsgáló törvényszéknek azon jelenté-
sére, miszerint a' számadások nyomán a' hadiban 100
ft fölősség találtatik, — az adószedői hivatalnak föl-
világosító jelentése kívántatik. — Jó, hogy kívántatik;
de uraim! más is kívántatik. — Ő fölsége. kir. ren-
deletére a' megyének középületei tüzkárok ellen biz-
tosítottak. — Zabolcsnak a' Drevenyákkéle gyűjtemé-
ny a' muzeum számára megvásárlatása, — Nógrád-
nak az orosz hatalom elleni, — Gömörnek és Tolná-
nak az aldunai tartományok, — Biharnak a' bortized
szóbeli pör utján behajtásából keletkezett sérelmet tu-
dató, — Veszprémnek a' conservatoriummal egybeköt-
endő új nemzeti színház, ugyanannak a' nemesi föl-
kelés iránti, — Debreczené és Sz. Fehér városnak a' vá-
rosok elrendezése, — Pozsonynak az ingyen szállá-
sok, — a' szeptesi 16. városnak ismeretes körleve-
lek az országgyűlési utasítást készítő választmányhoz
utasítottak. — A' jövő törvényszék majus 29kére;
az évnegyedi közgyűlés június 19dikére határozatott.
— A' husára egy krajczárral fölemeltetett. — A'
gyűlés végezte után érkezett főispáni helytartó ur-
nak arrul tudósító levele, hogy székfoglalása végett
aprilis 10dikén tartand gyűlést, melly alkalommal az
országgyűlési utasítások is tárgyalatni fognak. —

(Változások a' cs. kir. hadseregél.) Előléptet-
tek, altábornagyokból lovassági táborfőkké: Hardegg
Henrik gr., ménesintézetek főigazgatója; Auersperg
Miksa gr., parancsnokló táborfő az egyesült varasd-
károlyvárosi hatarszállás; Ficquelmont Károly gr., mi-
nister, mindnyájan hivatalaik megtartásával; ezredes-
bül vezérőrnagygyá: Fridrik cs. kir. fhg., sorhajóka-
pitány ellentengernagygyá; alezredesbül ezredessé:
Hauslab Ferencz, Woher 25 sz. gy. ezr., az ezred-
ben; őrnagyból alezredessé: Kugler Károly a' velen-
cei őrpattantyuskerület parancsnokságáról ugyanazzá
belső Ausztriába; gyalog 's lovaskapitányokból őrna-
gyokká: Pittinger János, az 1sőtől a' 4dik tüzérez-
redhez; Mandel Viktor, Piret b. 27. sz. gy. ezr., Maz-
zuchelli gr. 10. sz. gy. ezr.; Raesky Rajmond, Vilmos
király 26. sz. gy. ezr. velencei helyőrnagygyá; Rei-
schach Károly b., Ferdinand fhg. 3 sz. huszárezr.,
szolgálattevő kamrás Ferencz Károly cs. kir. fhgnél;
Sándor moszka nhg. 4. sz. huszárezr., hivatala meg-
tartásával. Reising Miksa, altábornagy 's osztályfő,
várparancsnokká lett József városban; Füller Ferencz,
Piret b. 27. sz. gy. ezr. őrnagy, parancsnokává lett
Klotz gránátos zászlóaljnak; ismét szolgálatba lépett:
Maelcamp - Beaulieu Péter b., nyugalmazott őrnagy,
mint helyőrnagy Schaerdingben. Nyugalmozattak: Kük
József, őrnagy 's ideigl. parancsnoka a' károlyvári ru-
határi biztosságnak; gyalog 's lovas kapitányokból:
Steiger Károly, az 5dik tüzérezr. őrnagy ranggal 's
nyugdíjjal; Blocs Ferencz gr., Herbert b. 45. sz. gy.
ezr.; Badanyi Antal, Miklós moszka czár 9. sz. hu-
szárezr., Schmid Ferencz, Wernhard b. 3. sz. kön-
nyűlovasezr., mindhárman őrnagy ranggal. Thoren
Kázmér, nyugalmazott őrnagy, a' főhaditanács katonai
osztályában, pótlékkul alezredesi rangot nyert. Hau-
senblas Ferencz, nyugalmazott kapitány azelőtt Hohen-
lohe-Langenburg hg. 17. sz. gy. ezr., szinte pótlólag
őrnagy rangot kapott. Szász-Coburg-Gotha August
hg. Fridrik Vilmos porosz király 10. sz. huszárezr.
őrnagy. kilépett. —

Ausztria.

Bécs, april. 6ikán: Tegnap ritka ünnepélynek
valánk tanuji, mellynek eredvényit ezennel közlöm.
April. 1sején ugyanis 50ik éve mult, hogy dicsőült fej-

delmünk, Ferencz ő cs. kir. fels., azon fontos hadiesemények következtében, melyek az 1793iki martziust kitüntették, Károly fihget Mária Teréziarend nkeresztjével díszesíteni méltóztatott. E' napot tehát ő fels. rendeletéből tegnap ünneplék Bécs lakosi. Délelőtti 10 órakor uralkodó fejedelmünk ő fels., a' cs. kir. fhgek, vezérkar és testörök kíséretében a' császári palotát lóháton elhagyván, az összes helybeli katonaság 's néhány vidéki ezred fölött szemlét tartá. Windisgraez hg. könnyűlovas ezredéből is jelen volt néhány öreg bajnok, kik az aldenhoveni, 's neerwindeni csatában Károly fhggel küzdöttek. A' császárné 's királyné ő fels. díszhintóban jelent meg főns. nőrokonival 's udvarhölgyeivel ez ünnepélyen. Szemle után sátorban tábori isteni tisztelet tartaték, melyet pompás melléksátorban hallgattak ő felségök. Istenitisztelet után ő fels. személyesen nyújtotta át fens. nagybátyjának a' gyémántokba foglalt nagy rendkeresztet, melyet Mária Therezia mint a' rend alkotója 's József csász. viselt, utána Laudon és Koburg hg. 's melyet a' kincstár mindig 300 ezer pgő forinttal szokott az illető birtokos halála után törvényes örökösitől visszaváltani) János fhg. Károly fhg. után a' legidősb teréziai nkeresztet, megható beszéddel üdvözlő hős testvérét, mit ez hasonló hangon viszonozott. Délben ünnepélyes lakoma fejező be a' díszes szertartást, melynek emlékeztetére ő cs. kir. fols. legk. rendelni méltóztatott, hogy ezentul ismét teljes díjakat huzzák pgőben e' jeles rend lovagjai, mely több év óta némi csökkenést szenvedé; a' bécsi katonaság pedig, a' hadastyánokat (invalidusokat) is ide számítva, őrmestertől lefelé háromnapi ingyensoldban részesült. —

Aldunai tartományok.

[Szerbia, Oláhország, Moldva, Czartoryski hg.] A' török határszélekről írják, miszerint már 200nál több kivándorlott szerb vonult Magyarország belsejébe. A' szerb kormány lassanként már maga is átlátja, hogy a' porta Oroszország sürgetésinek elvégre engedend 's Szerbia új fejedelmet választand. Vuicsics ezen rá nézve igen szomorú esetre, kivált ha még feleletre fogna vonatni, Szerbiát elhagyni szándékozik. Szabácsban néhány hét óta ragályos betegség mutatkozik, melyet azonban az orvosok nem dögvész tulajdonnak jellemzenek. — Bukaresti hírek szerint az öreg Milos hg. Bibesco hospodár számára 40 ezer db. aranyat 6 száztulira kölcsönzött. — A' moldvai bojárok kérelemlevelet nyújtottak az Oláhországban lakó orosz főconsul. Daskoff-hoz, melyben Sturcza hospodár ellen áskálóduak 's az igazgatás felsőbb ágaiban teljes javítást kérnek. — Belgrádba

minap sok példányt hoztak az emlékpénzekből, melyek Párisban Czartoryiski hg. tiszteletére verettek: ezek egyik oldalán a' lengyel ezimert illy körirat fogja körül: „Isten add hamar vissza királyunkat.“ másikon a' mellkép körül ez olvasható: „Et iam nunc votis adsuesce vocari.“ Ugy látszik, a' lengyel száműöttek mozgalmak föteréül újabb időben az aldunai tartományokat választották, középpontjukul a' Konstantinápoly közelébe szállított lengyel gyarmat szolgálván, mely Czartoryieki hgné különös pártfogása alatt áll.

Spanyolország.

(Tengerészeti gyakorlatok. Ismétházassági terv a' királyné számára. Tanácselnök és másodelnökök.) Espartero folyvást nagy figyelmet fordít a' spanyol tengerészet emelésére, mennyiben azt az országos pénztár szegénysége engedi; így legközelebb egy sorhajót 's két fregátot tengeri hadgyakorlatra indított vitorla alá, hogy a' fiatal tengerészek gyakorlatilag tanulhassák meg a' szolgálatot. — Hire jár, miszerint Izabella királyné házassági tervet annyira legalább tisztába hoztattak már, hogy külföldi hgnek csakugyan nem fogja kezét nyújtani, hanem csupán don Carlos, vagy don Francisco infans fiait közt kellend majd választania. Espartero még nem nyilatkozott ugyan világosan, de jól értesültek mégis azt hiszik, hogy a' főkormányzó alkalmasint don Carlos részire fog hajlani. — A' cortestanács elnökévé Becerrát másodelnökké pedig Landerot, Corchadot és Ferrert nevezte ki Espartero. — Madridban aláírások keringnek, melyek erejével emléket szándék föllállítani, a' szabadságháboru legnépszerűbb bajnokának, el Empecinadonak, kinek tetemei az ország egyik legismeretlenebb zugában porlanak. — Morella közelében két carlospárti tisztet, ezredest és kapitányt fogtak el, 's az ország más részeiben is több gyanus ember került kézre, kik don Carlos javára a' népet ujonnan föl akarák zendíteni. — Almagroban katonák 's csempészek közt véres összeütközés támadott, mely öt katonának életébe került. —

Anglia.

(Washingtoni gyűlés Irland elválása iránt Angliától. Cambridge hg. életveszélyben. Csempészet.) Londoni lapok nagy fölindulással emlékeznek Washingtonban nem rég tartott azon gyűlésről, melyben heves beszédeket mondottak Irland elválásztatása körül Angliától. Tyler fia 's titoknok a' egyesült-statusok elnökének, igen hevesen szónoklott, 's többi közt így nyilatkozott: „A' szabadságot néha vérbe kell mártani.

ni. Az irlandiak életökkel is örömet vásárolják meg a' szabadságot; reményem tehát, hogy minél előbb tökéletes szabadságba fogják magokat helyezni.“ A' congressusnak számos tagja volt jelen e' gyűlésen, kik mindnyájan igen hevesül nyilatkoztak Anglia ellen. — Leeds mellett két vasuti kocsvonal hevesül összeütközvén, Cambridge György hg. csak mintegy csoda által menté meg életét. O' Connor élete is veszélyben forogott. — Az igazgató eröművészek ügyessége azonban olly nagy volt, hogy csupán a' kocsvonalon történt kár, az utasok pedig csak rémuléssel adóztak. — A' csempészet annyira elhatalmasodott már az angol határon, hogy a' külföldi kereskedőket nyíltan szokás már kérdezni: vámhivatal utján, vagy pedig „holdvilág“ alatt akarják é áruikat megkapni. — Anglia leggazdagabb örökösneje, miss Angela Coultts-Burdett, sok jeles kéroit utasított már vissza; mivel azonban ez alatt redőket kezdé már homlokára barázdálni a' kérélelhetlen idő, tehát végre jobbra határozta magát, 's Wiltshire lordot, dragonyosezredest, szándékozik nagybecsű kezével boldogítani. —

Franciaország.

(Dolgoruky hg. politikai könyve miatt kérdésre vonatott. Nemours hg. balesete. A' párisi erősítvények.) Dolgoruky moszka hgtől, Almagro gr. álnév alatt, „Jegyzetek Russzia legfőbb családiról“ című munka jelent meg, melyben többi közt a' bojárok nagy befolyásáról is értekezik, mit nagy Péter czár erőszakkal tört meg. Emliti továbbá azon föltételeket, melyek alatt 1613ban Romanow Mihály a' czári trónra emeltetett, 's miknél fogvást alkotványos joggyakorlatot kötöttek ki magoknak a' moszka, elannyira, hogy a' czár csak rendelhetett, a' véghatározat pedig minden fontos ügyben a' bojárokat illette. A' czár azonnal Sz. Pétervárbá szólíttatá a' hget, 's a' párisi lapok csodálkozásukat fejezik ki ez önkény föltét, mely annyira irtózik a' nyilvánosságától 's minden alkotványos mozgalmától, holott épen ezen utóbbi eszköz az, mi által hatalmát legtartósabban alapíthatná meg. — Nemours hg nem rég négylovas hintón utazván, az ostorhegyes elbukott, 's a' nyerges és rudas ló is megbottlottak, minek következtében a' hintó fölfordulással fenyegetőzött. A' hg. annyira megijedt, hogy a' kocsiából azonnal kiugrott, 's különös szerencsének köszönheti csak, hogy kárt nem szenvedett. — A' párisi erősítvényeken naponkint 20 ezer ember dolgozik, 's már majd egészen be van fejezve. A' bástyák körül azonban kissé lassabban folytatják a' munkát. —

É R T E S I T Ó.

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba 's Pestre mindennap folyó aprilis elejétől kezdve indul utasok számára egy gőzös délut. 2 órakor. 'S minden vasárnap reggel egy más egy nap alatt.
Pestről Pozsonyba 's Bécsbe aprilis 1. kezdve szinte mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 órak. 's minden szerdán regg. 7 órak. egy rakhajó.
Zimony és Drenkova felé: utasok számára egy gőzös. Tudniillik: minden kedden Mohács és Vukovarra 's minden pénteken Mohács és Eszékre indul hetenként kétszer hajnalkor 'S Pest és Drenkova közt minden 14 naphan egyszer megfordul egy vontató gőzös.

A' sajtó alól épen most került ki illy című munka:

Országgyűlési Tárcza 1830ról.

Közli
Bertha Sándor.

Tartalma: A' k. k. meghívólevél a' koronázó országgyűlésre, a' k. k. előadások-kir. kötéslevél, — a' kerületi országos, vegyes és kültanácskozási ülések, üzenetek, felirások, k. k. leírások kivonatban, — a' törv. cikkek magyarul, mutató, 's az ország rendeinek névlajstroma. — Velin 8ad rét, ol dalvást a' lapokon apróbb betűkkel a' contextus foglalhatja. 300 lap. Ara borítékba fűzve 2 p forinton kapható Pesten april Stul fogva minden pesti könyv-árúsnál. Antal Mihály n. casinói könyvtárnok urnál és a' kiadónál Gránátos utca 462 sz. Libasineczky átházban a' 2d. emeleten a' 13dik sz. lakáson. 2—3.

Alulírott, a' nagyérdemű közönségnek tisztelettel jelenti, hogy boltjában, valamint eddig is, számos év óta mindenféle gála- 's egyéb magyar-ruhák készen találtattak, ugy jelenleg is minden készületű magyar ruhák aranyra, ezüstre és fekete színóra eladásra készen állnak; ha mindazáltal tetszenék ezektől különböző színű vagy formájú ruhákat, az

alulírtat bizodalommal megtisztelő uraságnak rendelni, azon esetre is pontos és jutányos szolgáltatját ezennel ajánlja. — Boltja vagyon most is hol előbb volt, a' Franciscanus atyák piacán Eggenberger könyvtáros házában, ezen cím alatt: „Hunyady Lászlónál.“
Klaszy Vencsel,
 polg. magyar szabómester. 2—3

Árverési hirdetés.

A' tek. pesti első bíróságú kir. váltótörvénysek rendelete következtében Kubinyi László ur, n. m. Mandl Joachim, Herzfeld David és Kadisch Joachim hittelezők engedvényese részire f. e. april 2tik napján délelőtti 9 órakor t. Pestmegyében keblezett Adacs pusztán ötomósi Geréby Pál urtól kielégítési végrehajtás utján jártos ökrök, egész gulyabeli marhák 'sbirkák szükség esetén hatalomkarral is eszközözendő közárverés által a' legtöbbet ígérőnek kész pénz mellett el fognak adatni. Kelt Pesten april 14kén, 1843. Ujváry László s. k. t. ns Pestmegye főszb. mint végrehajtó. 1—3.

A' méltóságú m. k. udvari kincstár rendeletéből ezennel kö-hírré tétetik: hogy az 1842dik évben termett diósgyőri és hegyaljai borok kisebb részletekben magány-egye és utján bármikor eladhatók. Az eladandó borok ara a' diósgyőri kamarai igazgató hivatalnál megtudható, 's ugyanott a' t. cz. vevők a' borok nemei iránt bővebb fölvilágosítást nyerhetnek. 2—3

Ménésbeli lovak.

A' szent-lőrinczi pusztán, Pesttől egy órányira, f. évi majus 1jén 73 db nemesített ménesló, arab és angol származásból, és pedig:

40 db 1 éves csikó,	8 „ 2 és 3 „ csödör,
18 „ 2 „ 3 „ kanzacsikó,	5 „ 4 „ 5 „ teli és félvér mén,
21 „ 4 „ 5 „ betanított hátas és kocsiló,	

7 „ 5 „ 6 „ csikós anyakaneza,
 4 „ anyakaneza csikó nélkül,
 készpénz fizetés mellett árverés utján, a' legtöbbet ígérőnek eladtnak; reggeli 9 órakor. 8 nappal az árverés előtt az eladandó lovakat az istállóokban mindenki megtekintheti. 2—4.

Usód épületjavításra.

A' nm. m. kir. udvari kamra rendelésöl ezennel közhírré tétetik, hogy a' tokaji kir. sötiszttség épületein szükségessé vált tatarozások f. évi apr. 27én az ottani írószobában szokott délelőtti órákban tartandó nyilvános árcsökkenítés utján felsőbb helybenhagyás mellett a' legkevesebbet követelőnek eszközöl-sül átengedtetni fognak.
 Ezen alkalommal a' közös munkák kivételére, előleges mértékek és költségek kiszámítása szerint megállapított 3780 pftnyi 52¼ krnyi öszveg a' kikiáltási árleszen, melyből azonban ács-és kőművesmunkákra anyagokkal együtt 1328 fr. 21¼ kr., 's illetoleg 1304 fr. 25 kr., kőfaragó munkákra 379 fr. 27 kr., asztalos munkákra 248 fr. 58¼ kr., színező munkákra 237 fr. 51¼ kr., lakatos munkákra 177 fr. 38 kr., iverges munkákra 58 fr. 32¼ kr., vasárusi szerekre 35 ft 36 kr., fazekas munkákra 10 ft p. esik.
 Vállalkozni kívánkozók tehát a' megkivántató bánatpénzzel és elfogadható biztosítással ellátva, a' kijelölt helyre és napra azon hozzáadással hivatalosak, hogy egyéb feltételek az érintett királyi sötisztésnéll megtekinthetők. 2—3